

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (36)

спецвипуск до

*Всеукраїнського актуального мережевого семінару
«Сучасна дошкільна освіта: стратегія, тактика,
виміри змін»*

та

*I-го Регіонального конкурсу есе англійською мовою
“Vinnytsia Thinks English”*

Вінниця – 2021

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

ВИПУСК № 1 (36)

Свідоцтво про державну реєстрацію

друкованого засобу масової інформації

Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 2 від 18 березня 2021 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2021. – Випуск 1(36). – 160с.

СУЧАСНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ, ТАКТИКА, ВИМІРИ ЗМІН

Концептуальні засади програми «Нова українська школа» у поступі до цінностей.	
ЖУРБА К. О.	5
Формування креативної компетентності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти в умовах сучасного освітнього простору. ЗАСИПКІНА Л.А.	10
Готовність до інноваційної діяльності як складова професійної компетентності сучасного вихователя. РУДА Т. В.	13
Організація дистанційного навчання на факультеті дошкільної освіти та музичного мистецтва. ФЕДЧИШИНА Т.Л.	16
Підготовка майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до реалізації інтерактивних технологій в інклюзивному освітньому середовищі. ТОКАР Л. П.	21
Психологічна компетентність майбутнього вихователя як складова його педагогічної майстерності. КЛИМЕНКО О. Ф.	26
Формування інклюзивної компетентності майбутнього вчителя початкових класів при вивченні педагогічних дисциплін. ЛУЦИНКЕВИЧ Л. А.	30
Наступність у роботі ЗДО та початкової школи як передумова якісної неперервної освіти. МИХАЙЛИШИН Р. Р.	35
Виховна робота в закладі вищої освіти як умова професійної підготовки майбутніх вихователів. ПІСОЦЬКА Л.С.	41
Модель організації здоров'язберігаючого навчально-виховного процесу в сучасному закладі дошкільної освіти. РАТОВСЬКА Г.Ф.	45
Психологічні особливості адаптації дітей з особливими освітніми потребами до умов закладу дошкільної освіти. СЛИЗЬКОУХА О.О.	49
Художня література як важливий засіб виховного впливу на особистість дитини дошкільного віку. СЕРГЄЄВА З. П.	52
Використання елементів ейдетики в роботі з дітьми шестирічного віку. РЕМЕНЯК Т.С.	56
Інноваційні технології в ознайомленні дітей дошкільного віку з художньою літературою. ПАСІКОВА Н.І.	60
Використання інноваційних оздоровчих технологій в закладах дошкільної освіти. ПАВЛЮК Л.П.	67
Мистецько-педагогічний потенціал музики в системі дошкільної освіти України. МАЗУР А. М.	70
Психологічна рівновага батьків – як запорука успішного виховання дітей в умовах пандемії. БЕВЗ В.В.	74
Організація роботи з обдарованими дітьми в закладі дошкільної освіти. БОРАК Н.А.	78
STREAM-освіта у сучасному дошкіллі. ВОЙТЕНКО О.М.	82
Формування професійного іміджу музичного керівника закладу дошкільної освіти. ГАВРИЛЮК О. А.	85
Формування природничої компетентності у дітей дошкільного віку в контексті творчої спадщини Василя Сухомлинського. ДРАЧЕНКО В.В.	88

Застосування інтерактивних методів у професійній діяльності педагога ЗДО на засадах концепції НУШ. ЗАГРИЗЛА В. В.	92
Розвиток музично-сенсорних здібностей дітей дошкільного віку засобами музичної виразності. КАСЬКО Т.В.	96
Умови організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти. СОРОЧАН М.П.	99
Музично-дидактичні ігри як засіб розвитку сенсорних здібностей. БОГОЦЬКА В.М.	103
Виклики часу: нові ролі викладача ВНЗ –коуч, тьютор, фасилітатор. ТАРАШЕВСЬКА О.В.	106
Креативність– складова фахової підготовки майбутніх учителів. ТВЕРДОХЛІБ Н. В.	109
Методика викладання образотворчого мистецтва в контексті підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. ХОМІЦЬКА Н.М.	112
Формування професійної самосвідомості майбутнього вихователя як умова його професіоналізації. ЦІСАР І. В.	114

ЕСТЕТИЧНЕ, ПРАВОВЕ ТА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО МАЙБУТНЬОГО КРАЇНИ

Музичне заняття – головна форма навчання і формування художньої майстерності. КАЛАШНЮК Є.Й.	118
Формування національної самосвідомості студентів засобами української народної пісенної культури. МАЗУР А. М.	123
Удосконалення фізичної підготовленості здобувачів освіти навчальних закладів ДСНС України засобами гирьового спорту. КРАСУЦЬКИЙ В. М., ОСАДЧУК О. Ю., ПАЛАМАРЧУК Ю. Г.	127
Право на освіту у сучасному вимірі. ПЛОТИЦЬКА Ю.П.	132
Успіхи та досягнення легкоатлетів вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу. ПРИСЯЖНЮК Д.С. КОВІНЬКО М.С.	135

ВІДОМІ ІМЕНА 138

Баснописець И.А. Крылов. Мораль и дидактика. **МЕЛЬНИК Т.Н., КИСЕЛЁВ Д.Л.**

ШКОЛА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Методика використання інформаційних технологій на уроках з основ здоров'я в 4 класі. БОГДАНА ДЗЮБЕНКО	141
Розвиток спритності дітей шкільного віку засобами дзюдо. УЛЯНА КІСІЛЬ	145
Використання інформаційних технологій навчання на уроках математики в початкових класах. ДІАНА МУДРАК	148
Музикознавчі аспекти використання творів Л.В. Бетховена на уроках музичного мистецтва в початкових класах. АНАСТАСІЯ ХАРЧУК	151
І-Й РЕГІОНАЛЬНИЙ КОНКУРС ЕСЕ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ “VINNYTSIA THINKS ENGLISH”	155
ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ СТАТЕЙ	

2. Прокопович Т. (2017) «Пазли» професійного іміджу музичного керівника. Музичний керівник. (9). Київ: Цифрове видавництво MCFR. URL : <https://emuzker.mcfr.ua/605894>.

3. Садовенко С. (2017) Професійний імідж музичного керівника. URL: : <https://www.pedrada.com.ua/article/1562-profesyniy-mdj-muzichnogo-kervnika>.

4. Ушакова Н. В., Стрижова А. Ф. (2017) Имиджелогия: учебное пособие. Москва: ИТК «Дашков и К». С. 38-47

Стаття надійшла до редакції

18 лютого 2021

**ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КОНТЕКСТІ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ ВАСИЛЯ
СУХОМЛИНСЬКОГО**

УДК 373.2.015.31:502\504]:37.091.4 СУХОМЛИНСЬКИЙ

ДРАЧЕНКО В.В.

спеціаліст першої категорії, вихователь

Комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад №16

Вінницької міської ради»

The problem of ecological and natural competence, starting from preschool childhood, is relevant for the modern education system, because the knowledge obtained at this age, imagination, the formed attitude to nature and behavior patterns are the basis for further development of personality. The problem of forming the ecological competence of older preschool children has become relevant since the time of understanding the relationship between man and nature, interdependence and interdependence of their existence entered the public consciousness. The current scale of environmental change poses a real threat to human life.

One of the ways to form the ecological culture of preschool children appeal to the achievements of the pedagogical heritage of the outstanding Ukrainian teacher, honored teacher of Ukraine V.O. Sukhomlinsky, to his experience in the field of ecological education of children.

Key words: *ecological competence, child and nature, ecological education.*

Постановка проблеми та її актуальність. Великий педагог вважав, що самих екологічних знань з охорони навколишнього середовища, якщо вони не втілюються на практиці, недостатньо. Важливо, щоб вихованці брали участь у збереженні та збагаченні природи рідного краю, тільки у цьому разі у них сформуються необхідні уміння і навички, розвинеться відповідальне, бережне ставлення до навколишнього середовища.

Аналізуючи стан екологічного виховання у дошкільному закладі, дослідники зазначають, що воно переважно спрямоване на інтелектуальний розвиток і меншою мірою торкається емоційно-чуттєвої сфери особистості. Водночас дотримання єдності впливу на інтелектуальну, емоційно-чуттєву, діяльнісну сфери особистості має принципово важливе значення і визначає ефективність екологічного виховання. Проблема екологічного виховання дошкільника належить до корінних проблем

теорії виховання і має першорядне значення для виховної роботи. Формування у дітей середнього дошкільного віку відповідального ставлення до природи залежить від здатності дітей естетично сприймати елементи природи, переживати емоції від спостережуваного, а також особистого розуміння важливості збереження цієї краси.

Новий Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) орієнтує сучасних фахівців дошкільної освіти у виборі завдань та змісту роботи з дітьми таким чином, щоб не стільки озброювати їх певною сумою знань, скільки відкривати перед ними «науку життя», яка сприяла б формуванню творчих особистостей з розвиненим почуттям власної гідності та відповідальності за свої вчинки. До кінця навчання у дошкільному закладі в дітей мають бути вже сформовані елементи екологічного світорозуміння, екологічної вихованості, позитивне емоційно-ціннісне ставлення до природи [12-13].

Аналіз наукових досліджень показує, що вплив природи на формування особистості розкрито в роботах Я. Коменського, Д. Локка, Й. Песталоцці, С. Русової, Ж-Ж. Руссо, В. Сухомлинського, К. Ушинського, Є. Фльориної. Сучасні дослідники цієї проблеми С. Дерябо, Г. Пустовіт, В. Ясвін підкреслюють необхідність формування екоцентричного типу екологічної свідомості як регулятора діяльності людей у природі. Різні аспекти проблеми екологічної освіти та екологічного виховання досліджували такі педагоги, як А. Волкова, Н. Горопаха, О. Захлебний, І. Зверєв, Н. Кот, О. Кудрявцева, Н. Лисенко, В. Маршицька, С. Ніколаєва, З. Плохій, Г. Пустовіт, Н. Пустовіт, Н. Ригова, І. Суравегіна, Н. Яришева та інші. Дослідники Н. Горопаха, Н. Глухова, Н. Кот,

Н. Лисенко, С. Ніколаєва, З. Плохій, Н. Ригова, Н. Яришева також зазначають, що основи екологічного виховання закладаються в дошкільному дитинстві [1 – 6]. Адже саме на етапі дошкільного дитинства, за свідченням Н. Кот, формується початкове відчуття оточуючого світу: дитина отримує емоційні враження про природу, накопичує уявлення про різні форми життя. Однак, природнича компетентність самого педагога-наставника, вихователя екологічної компетентності дошкільників під час засвоєння знань про природу не розкрито.

Метою статті є обґрунтування та висвітлення критеріїв та показників сформованості природознавчої компетентності вихователів та вихованців дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Основні завдання, якими має виконувати вихователь під час організації різних форм діяльності дітей це: формування у дітей початкових понять у необхідності збереження довкілля; формування у дітей усвідомлення того, що не можна кривдити тварин, а навпаки допомагати; допомогти усвідомити дітям, що не можна рвати квіти, кущі, дерева; ознайомлювати дітей з Червоною книгою, яка сприятиме формуванню уявлення про зникаючі рослини, а також усвідомлення відповідальності перед природою.

Основними показниками екологічної компетентності можна назвати: знання дітей з основ збереження і захисту довкілля, що формує екологічну свідомість. Усвідомлення дитиною моральних правил поведінки щодо довкілля, розуміння значущості своїх дій формують у дітей здатність піклуватися про тварин та рослин. Основою їх сформованості досвідом є свідомість та самосвідомість [1, 2].

В.Сухомлинський стверджував, що метою екологічного виховання є цілеспрямоване формування у кожної дитини міцних екологічних знань, розуміння взаємозв'язку і єдності дитини з природою; ролі навколишнього середовища у житті та потреби його охорони. Дитячі роки найбільш сприятливі для цього, бо дитина у своє дитяче серце і душу вбирає те, що каже педагог, що її оточує у житті. Саме у дитячі роки формується світогляд, характер, звички, відношення до навколишнього світу, де не останнє місце займає і відповідальне ставлення до природи. Гармонійне спілкування дітей з природою, у подальшому житті, не дозволить їм необдуманно зірвати квітку, зламати деревце або ж знищити гніздечко пташки. На думку педагога, увага дітей повинна спрямовуватись на те, що дерево і квітка – це живі істоти і життя їх залежить від людини, бо людина може прикласти багато зусиль, щоб знищити або відтворити все те, що нас оточує, людина може створити нове життя у вигляді гарного, пахучого куща троянд. Яким зможе бути кущ троянд, таким може бути наша природа.

Спілкування з природою повинно відбуватися в різних формах: через працю, споглядання, творчість, науковий пошук, спостереження, милування. І тут важливим є створення умов, за якими дитина могла б торкнутися природи не тільки рукою, а й розумом, серцем і душею. З цього приводу В. Сухомлинський зауважував: «Маленька людина, в якій відкрилися очі на світ, бачить корінь, стебло, листя і міркує про те, як взаємопов'язані ці частини рослини як єдиного цілого» [3, 554].

Серед основних компонентів екологічної компетентності можна виділити: персональний компонент, який включає мотивацію, оцінку, ставлення, потребу

здійснювати охорону природи; інтелектуальний компонент, що містить екологічні знання та вміння характеризувати, причинно-наслідкове мислення; внутрішню готовність, яка передбачає мету, бажання, готовність, потребу реалізації своєї участі щодо охорони природи [3, 4].

Тому формування у дітей відповідального ставлення до природи передбачає наявність емоційно-мотиваційного компоненту, який є рушійною силою, поштовхом та внутрішнім стержнем до усвідомлення необхідності збереження довкілля та природокористування; когнітивного компоненту, який надає дітям базу знань про основні правила поведінки в природі, її компоненти; ціннісний компонент, основною метою якого є формування бережливості, турботливості, обережності, доброзичливості, як основних якостей особистості.

Основними принципами, якими мають керуватися вихователі під час формування у дітей відповідального ставлення, як моральної якості особистості є: цілеспрямованість (наявність чітко окресленої мети педагогічних впливів); багатофакторність (врахування усіх чинників, які відіграють важливу роль в процесі виховання); віддаленість у часі результатів роботи (виховання є тривалим процесом, результати якого не можуть бути досягнутими відразу); безперервність (передбачає систематичність взаємовпливів вихователя і вихованця); визначальна роль педагога (моральним взірцем для дитини); цілісність (внутрішня єдність усіх виховних засобів і впливів щодо формування моральної культури людини) [2, 5].

Відповідальне ставлення до природи – це здатність і можливість дитини свідомо, а отже цілеспрямовано, добровільно,

виконувати вимоги і вирішувати завдання морального вибору, досягаючи певного результату. Метою поведінки старшого дошкільника повинні бути такі вчинки, які спрямовані на підтримку відтворюючих сил природи, нанесення найменшого збитку її естетичних і матеріальних цінностей, на збереження природи для майбутніх поколінь. Добровільне, вільне дотримання моральних вимог, пов'язаних з відношенням до природи, передбачає переконаність в необхідності такої поведінки, а не страх за можливе осудження з боку оточуючих. Саме переконаність дозволяє людині протидіяти будь-якому впливу, а також долати свої сумніви, які не відповідають екологічній необхідності [5, 6].

Таким чином, критеріями природознавчої компетентності є такі її розпізнавальні ознаки, на основі яких оцінюється міра її сформованості. А це значить, що критерії природознавчої компетентності вихователя повинні відповідати її компонентам. Природознавча компетентність педагога інтегрує компоненти, де основними критеріями є спрямованість на дошкільника, як головну цінність виховання, удосконалення своєї діяльності відповідно до змін світогляду дитини. Для цього недостатньо загальної ерудиції, інформаційної освіченості у системі соціальних знань. На першому місці має бути ціннісна зрілість фахівця, уміння обирати пріоритети у своїй фаховій діяльності.

Висновки. Отже, *екологічне виховання* – це систематична педагогічна діяльність, спрямована на розвиток в дітей екологічної культури. Актуальність вивчення особливостей екологічного виховання дітей старшого дошкільного віку обґрунтовується значною сенситивністю даного вікового періоду для формування екологічної культури та свідомості особистості. Метою екологічного виховання є формування основ екологічної культури, основною складовою якої є екологічна свідомість. Результатом екологічного виховання вважається екологічна компетентність, яка складається з екологічних уявлень, емоційно-ціннісного ставлення до природи, екологічно доцільної поведінки та діяльності в природі. Екологічні уявлення дітей старшого дошкільного віку є водночас складовою виховання екологічної свідомості, складовим елементом екологічної культури, екологічної вихованості та підґрунтям формування позитивного емоційно-ціннісного ставлення до природи та екологічно доцільної поведінки в ній. Знання зв'язків і залежностей між природними об'єктами, позитивне емоційно-ціннісне ставлення до природи слугують основою екологічно доцільної поведінки та діяльності згідно з законами природи, що є однією з актуальних проблем існування людини у природному середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція (2021). 12 с.
2. Білан О. І. (1996). Екологічне виховання дітей дошкільного віку. Львів: 71 с.
3. Бусленко В. (2004.) Організація еколого-оздоровчої роботи в дошкільному навчальному закладі. Дитячий садок. (45-46), 21–23.

СУЧАСНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ, ТАКТИКА, ВИМІРИ ЗМІН

4. Гладюк Т. (2002). Ідеї формування екологічної культури молодших школярів у педагогічній спадщині В.Сухомлинського. Наукові записки ТДПУ ім. В.Гнатюка. Педагогіка (5), 59-62.
5. Потін А.Ф., Медвідь В.Г. (2003). Екологія: основи теорії і практики. Львів: «Новий світ – 2000» Магнолія Плюс. 296 с.
6. Ковальчук В. (2002). Актуальність ідей В.О.Сухомлинського у проблемі формування соціальної компетентності майбутнього вчителя. Наукові записки ТДПУ ім. В.Гнатюка: Педагогіка. (5), 110-111.
7. Фіцула М. М. (2001). Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Київ: Академія. 276 – 278 с.
8. Царик Д. (2009). До концепції регіональної програми екологічної освіти і виховання у загальноосвітній школі. Еколого-географічні дослідження в сучасній науці. Тернопіль. 134 с.

*Стаття надійшла до редакції
18 листопада 2020*

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА ЗДО НА ЗАСАДАХ КОНЦЕПЦІЇ НУШ

УДК 373.2.091.31 – 026.12 – 024.63

ЗАГРИЗЛА В. В.

*завідувач Комунального закладу
«Дошкільний навчальний заклад №61
Вінницької міської ради»*

The article considers the main trends of the development of modern approaches to improve the quality of education through the implementation of interactive teaching methods in the educational process. The feasibility and effectiveness of the use of interactive methods and forms of education in the educational process of preschool educational institutions are substantiated. The content of interactive methods used by teachers in the classroom is revealed.

Key words: *interactive teaching methods, interactive communication, interactive technology, New Ukrainian School, communicative competence, education process of preschool educational institution.*

Постановка проблеми. Сучасні світові стандарти в галузі освіти передбачають підготовку висококваліфікованих спеціалістів, здатних інтегрувати теоретичні знання і практичні уміння в цілісну систему, володіти новими технологіями тощо. Специфіка професійної діяльності вихователів дошкільних закладів вимагає особливого підходу до організації методичної роботи. При цьому необхідно констатувати, що відповідне становлення вихователя дошкільного закладу відбувається не тільки у період його базової підготовки або курсового навчання, а головним чином у процесі безпосередньої роботи у дошкільному закладі. Технологічна майстерність педагога, його професійний рівень є основними чинниками в реалізації тих вимог, які висуває суспільство до освіти. Інструментом